

YMPÄRISTÖKASVATUKSEN
MONET MENETELMÄT ALUMNEILLE

2.–3.10.2024

NUORISOKESKUS MARTTINEN, VIRRAT

OHJELMA

... Vaikka täällä tapahtuu hurjasti koko ajan,

muista antaa tilaa myös itsellesi.

KAIKKI ON VAPAAEHTOISTA!

Syklin väki

HUOM, tapahtuman aikana Nyyti ry:n Hanna Rintala ja Sini Forssell pitävät matalan kynnyksen juttelupäivystystä ja ovat käytettävissä vertaistuellisiin, ohjauksellisiin keskusteluihin esimerkiksi ilmastoahdistukseen, huoleen tai jaksamiseen liittyvissä asioissa.

KESKIVIIKKO 2.10.2024

9.00–10.00 Alumni-ilmoittautuminen ja majoittuminen

10.00–10.30 Saapuminen, tervetulosanat. ULKONA PÄÄRAKENNUKSEN EDESSÄ.

10.30–12.00 Työpaja B (1,5 h). Tarkempi kuvaus työpajoista ohjelmalehtisen lopussa.

Soveltuvuus kohderyhmälle: varhaiskasvatus (V), perusopetus (P), ammatillinen opetus (AO), aikuiskasvatus (A), kaikki (K)

Kaikkiin työpajiin lähtö PAPPILAN EDESTÄ. Työpajan vetäjä hakee oman ryhmänsä!

1. **Systeemistä ajattelua edistämään** (P) Hanna Seimola, WWF Suomi. SISÄLLÄ
2. Nyyti ry: **Tulevaisuus ympäristökasvattajan mielessä – tunteista voimaa** (V, P, AO, A) Hanna Rintala, Ympäristö ja tulevaisuus mielessä -hanke, Nyyti ry. SISÄLLÄ
3. **Luonto oppimisen, keskittymisen ja hyvinvoinnin edistäjänä** (K) Anna Haukka, Sykli. ULKONA
4. **Lääkettä kasvisokeuteen** (K) Satu Jovero, Sykli. ULKONA
5. **Vaikutu, eläydy, luo – Taidemenetelmät ammatillisessa opetuksessa** (AO) Tiina Taipale, Sykli. SISÄLLÄ JA ULKONA
6. **Valloittavaa vaikuttamista** (K) Maarit Pihkala ja Silja Sarkkinen, Sykli. SISÄLLÄ
7. **Seikkailutaidetta varhaiskasvatukseen** (V) Satu Sipilä ja Verna Kuntsi, Seikkailutaidekoulu. ULKONA
8. **Ihme ja kumma – luonnonkirjoja varhaiskasvatuksesta perusopetukseen** (V, P) Anna Muotka, FEE Suomi. ULKONA
9. **Ihmeellinen sienikunta – sienet ympäristökasvatuksen välineenä** (K) Elina Hinkkanen, Sykli. ULKONA

12.00–13.30 Lounas (9,50 €) porrastetusti 3 ryhmässä. Alumnit majoittuvat.

13.30–14.45 Luento: **Tavoitteena kestävyysosaaminen. Niina Mykrä, tutkijatohtori, Jyväskylän yliopisto.** 45 min luento, 30 min keskustelua.

Tarvitaan monenlaisia tietoja, taitoja ja myönteistä asennoitumista suhteessa kestävyyyteen, jotta voimme kääntää kestävämmän kurssin kohti kestävästä tulevaisuudesta. Euroopan Unioni on julkaissut jäsenmaidensa käyttöön kestävyysosaamisen GreenComp-viitekehyksen, eli luettelon asioista, jotka eurooppalaisten tulisi kestävyyyteen liittyen osata. Luennolla pohditaan tämän osaamisluekoston siirtämistä ympäristökasvattajan arkeen. Miten ympäristökasvattaja voi tukea oppimista GreenCompin eri osa-alueilla? Millaisia esteitä arjessa kohdataan? Millaiset asiat mahdollistavat sen, että osaisimme edistää kestävyyttä entistä paremmin?

Luennoitsija toimii Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitoksella tutkijatohtorina [Ekososiaalinen kestävyys ja koulutus -tutkijaryhmässä](#). Hänen tutkimuksensa keskittyy kestävyysosaamiseen ja koulutuksen kautta tapahtuvaan systeemiseen kestävyysmuutokseen.

14.45–15.30 Kahvitauko, Sykli tarjoaa kahvit. Alumnit ja opiskelijat kohtaavat kahvi- tai teekupposen äärellä.

15.30 Open space -agendan yhteinen luominen ja sessioihin ilmoittautuminen sulkeutuu

15.30–17.00 Kolmas työpaja (1,5 h). Tarkempi kuvaus työpajoista ohjelmalehtisen lopussa.

Soveltuvuus kohderyhmälle: varhaiskasvatus (V), perusopetus (P), ammatillinen opetus (AO), aikuiskasvatus (A), kaikki (K)

Kaikkiin työpajoihin lähtö PAPPILAN EDESTÄ. Työpajan vetäjä hakee oman ryhmänsä!

1. **Seikkailutaidetta varhaiskasvatukseen (V)** Satu Sipilä ja Verna Kuntsi, Seikkailutaidekoulu. ULKONA
2. **Tutustu ja pelaa pedagogisia pihapelejä (K)** Ulko-opet ry. ULKONA
3. **Kansallispuistosimulaattori (P, A, AO)** Elina Pilke, Metsähallitus/Suomen luontokeskus Haltia. ULKONA
4. **Tekoily ympäristökasvattajan työvälineenä (K)** Maarit Pihkala, Sykli. SISÄLLÄ
5. **Ajantasaista ympäristötietoa ihan kaikille (K)** Anna Haukka, Sykli. SISÄLLÄ
6. **Sukellus luontoposiitiiviseen pedagogiikkaan (AO, A, P)** Elina Hinkkanen ja Ulla Myllyniemi, Sykli. ULKONA
7. **Linnut viestintuojina (K)** Maija Ihantola, Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liitto. SISÄLLÄ
8. **Kohti kestäväää toimintakulttuuria (K)** Anna Muotka, FEE Suomi. SISÄLLÄ
9. **Tulevaisuusmenetelmillä hyvään kestävään elämään (AO, A)** Tiina Taipale, Sykli. SISÄLLÄ JA ULKONA

17.00–18:30 Päivällinen porrastetusti 3 ryhmää (9,50 €)

18.00–22.00 Saunavuorot porrastetusti Lomasaarella ja Vihtasaunalla (naisten sauna, miesten sauna, sekasauna uikkaarit päällä). Saunat ja porealtaat käytössä.

19.00–22.00 Karaoke Vihtasaunan oleskelutilassa

20.00 Iltapalaa (7,90 €) tarjolla Marttisen päärakennuksella

19.00–22.00 Letunpaistomahdollisuus Vihtakodalla.

Baari auki päärakennuksessa klo 20–22.00 asti.

Pakkaa tavarat aamun varhaista huoneiden luovutusta varten!

TORSTAI 3.10.2024

7.30–9.00 Aamiainen (7,00 €)

- **HUONEIDEN LUOVUTUS! Muista pakata tavarat ja jättää huone tyhjäksi ennen ohjelman alkamista.**

9.00–11.30 **Open Space, lue tarkempi ohjeistus ohjelman lopusta. Yhteinen aloitus jumppasalissa.** Open Space on menetelmä ja filosofia erilaisten kokoontumisten toteuttamiseksi, sen tarkoituksena on ruokkia ympäristökasvattajien luovuutta ja rikastaa teidän ajatteluanne.

11.30–12.45 Lounas (9,50 €) porrastetusti 3 ryhmässä

12.45–14.15 Neljäs työpaja (1,5 h). Tarkempi kuvaus työpajoista ohjelmalehtisen lopussa.

Soveltuvuus kohderyhmälle: varhaiskasvatus (V), perusopetus (P), ammatillinen opetus (AO), aikuiskasvatus (A), kaikki (K)

Kaikkiin työpajoihin lähtö PAPPILAN EDESTÄ. Työpajan vetäjä hakee oman ryhmänsä!

1. **Tarinahakkerointia metsässä** (K) Riina Fågel, Sykli. ULKONA JA SISÄLLÄ
2. **Lintujen salattu elämä** (K) Johanna Sahila, Ilveksen luontokoulu, Janakkala. ULKONA
3. **Työkälpakki aikuisempaan ympäristökasvatukseen** (AO, A) Elina Hinkkanen ja Tiina Taipale, Sykli. ULKONA
4. **Ympäristökasvattajan urapolku: päiväkodista yrittäjäksi** (K) Gaye Amus, Learning in Nature Oy. SISÄLLÄ JA ULKONA
5. **Suuntamysteeri** (K) Ulko-opet ry. ULKONA
6. **Tutustumista Wild pedagogies -ajatteluun: Kokemuksellinen Nature as Co-Teacher -työpaja (suomenkielinen)** (P) Ulla Myllyniemi, Sykli. ULKONA
7. **Toivon retkikunta – makupaloja draamatyöskentelystä** (K) Silja Sarkkinen, Sykli. SISÄLLÄ JA ULKONA
8. **Lapset ja nuoret luonnontilan tutkijoina ja tulkitsijoina** (P, AO, A) Maija Ihantola, Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liitto. SISÄLLÄ

14.15 Yhteinen lopetus Pappilan edessä

15.00 Ympäristökasvattajien kahvihetki ennen kotimatkaa (4,50 €)

KOTIMATKALLE...

Bussikuljetus Tampereelle (Etelään menevät) lähtee 15.30.

TYÖPAJOJEN JA OPEN SPACEN TARKEMMAT KUVAUKSET

Työpaja B. Ke 2.10. klo 10.30–12.00 (1,5 h).

Soveltuvuus kohderyhmälle: varhaiskasvatus (V), perusopetus (P), ammatillinen opetus (AO), aikuiskasvatus (A), kaikki (K)

Kaikkiin työpajoihin lähtö PAPPILAN EDESTÄ. Työpajan vetäjä hakee oman ryhmänsä!

- 1. Systemistä ajattelua edistämään (P)** Hanna Seimola, WWF Suomi. **SISÄLLÄ**
Pajassa tutustutaan tähän kestävyysosaamisen avaintaitoon, joka hyödyttää kaikenikäisiä oppijoita. Käymme läpi systeemisen ajattelun harjaannuttamisen mahdollisuuksia esimerkkien kautta, kokeilemme jo kehitettyjä työkaluja ja pohjustamme sitä, kuinka voit itse suunnitella systeemiajattelua edistäviä aktiviteetteja.
- 2. Nyyti ry: Tulevaisuus ympäristökasvattajan mielessä – tunteista voimaa (K)** Hanna Rintala, Ympäristö ja tulevaisuus mielessä -hanke, Nyyti ry. **SISÄLLÄ**
Ekokriisillä on yhteiskunnallisen puolen lisäksi henkilökohtainen ulottuvuus: miten minä reagoin ja tunnen. Ympäristökasvattaja joutuu kohtaamaan isoja kysymyksiä maapallon tilasta ja ihmiskunnan kohtalosta. Mutta missä ja kenen kanssa voi puhua omista ajatuksista ja tuntemuksista? Tunteet ovat tarpeen, kun teemme työtä paremman tulevaisuuden eteen. Työpajassa tutkitaan erilaisia tapoja käsitellä ja purkaa hankaliksi koettuja tunteita, kuten turhautumista, surua ja vihaa. Näiden tunteiden kautta löytyy myös voima, ilo ja aktiivinen toivo. Työpajan tarjoaa mielenterveysjärjestöjen Ympäristö ja tulevaisuus mielessä -hanke.
- 3. Luonto oppimisen, keskittymisen ja hyvinvoinnin edistäjänä (K)** Anna Haukka, Sykli. **ULKONA**
Löydä ulkona toimimisen hyvinvointivaikutukset! Mielen ajoittainen tyhjentäminen antaa tilaa oppimiselle ja auttaa voimaan paremmin. Vastapainoksi nyky maailman monille ärsykkeille tehdään ulkona käyttökelpoisia harjoitteita, jotka on helppo viedä mukaan omaan opetukseen. Mietitään myös tuttujen ulko harjoitteiden merkitystä hyvinvoinnille sekä käsitellään omia kokemuksia ja tutkittua tietoa luontoympäristössä toimimisen vaikutuksesta niin hyvinvointiin kuin oppimiselle. Työpajaan sisältyy johdanto planetaarisen hyvinvoinnin käsitteeseen. Opit perustelemaan, mitä hyötyä ulkona opettamisesta ja toimimisesta on!
- 4. Lääkettä kasvisokeuteen (K)** Satu Jovero, Sykli. **ULKONA**
Kasvit ovat ympäristömme vallitseva elementti. Silti ihmiset tuskin huomaavat niiden olemassaoloa! Vain harva on tullut ajatelleeksi, että kasveilla on enemmän aisteja kuin eläimillä tai sitä että tutkijat ihan tosissaan pohtivat kasvien mahdollista ”älykkyyttä” – ja kaikkea muuta merkillistä, mitä tuo tyyni vihreys kätkee sisälleen. Tämä klinikka tarjoaa apua kasvisokeuden selättämiseen ja syvä sukelluksen kasvimaailman tajuntaa räjäyttäviin tarinoihin.
- 5. Vaikutu, eläydy, luo – Taidemenetelmät ammatillisessa opetuksessa (AO)** Tiina Taipale, Sykli. **SISÄLLÄ JA ULKONA**
Taidelähtöiset menetelmät auttavat meitä eläytymään, kuvittelemaan ja käsittelemään tunteitamme. Luovuus on tärkeä osa kokeilukulttuuria ja uudenlaisten ajattelutapojen

löytämistä. Työpajassa testataan erilaisia helposti ohjattavia taidelähtöisiä menetelmiä, joita voidaan soveltaa suoraan opetukseen.

6. **Valloittavaa vaikuttamista (K)** Maarit Pihkala ja Silja Sarkkinen, Sykli. SISÄLLÄ
Yhteiskunnallinen vaikuttaminen on keskeinen kansalaistaito. Tässä työpajassa kuulet taustaa yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta ja pääset tutustumaan erilaisiin inspiroiviin vaikuttamiskampanjoihin ja menetelmiin. Pääset myös itse osallistumaan vaikuttamistekoon ympäristökasvatuksen puolesta.
7. **Seikkailutaidetta varhaiskasvatukseen (V)** Satu Sipilä ja Verna Kuntsi, Seikkailutaidekoulu. ULKONA
Seikkailutaide on luovaa ja leikkisää kuvataiteen ulko-opetusta. Työpajassa saat teoreettista taustaa ja rutkasti käytännön ideoita taidekasvatukseen ulkona.
Työpajassa tutustutaan kuvataiteen opettamiseen ulkona seikkailutaidepedagogiikan keinoin. Pääpaino on käytännössä; työpajassa käymme läpi hyvin konkreettisia esimerkkejä seikkailutaiteen menetelmistä ja tekniikoista. Alun luento-osuudessa käydään lyhyesti läpi taidekasvatuksen teoriaa ja esitellään monta innostavaa käytännön tehtäväideaa taiteen ulko-opetukseen varhaiskasvatuksessa. Käytännön osuuteen kuuluu mm. majanrakennus-demo ja tekniikoiden kokeilua. Koulutuksen lopuksi varataan aikaa reflektoinnille.
8. **Ihme ja kumma – luonnonkirjoa varhaiskasvatuksesta perusopetukseen (V, P)** Anna Muotka, FEE Suomi. ULKONA
Mitä luonnonkirjo on ja miten sitä voisi havainnoida ja käsitellä eri-ikäisten lasten kanssa? Työpajassa saat vastauksia näihin kysymyksiin ja lisäksi konkreettisia toimintavinkkejä.
Työpajassa käytetään Vihreä lippu -ohjelman Ihme ja kumma -oppimateriaalia, joka tarjoaa vastaukset siihen, mitä luonnonkirjo on, miten sitä voi havainnoida ja tutkia, miksi se on tärkeää ja miten sitä voidaan suojella. Osallistuja saa materiaalipaketin mukaansa työpajasta.
9. **Ihmeellinen sienikunta – sienet ympäristökasvatuksen välineenä (K)** Elina Hinkkanen, Sykli. ULKONA
Työpajassa hämmästellään sienten ihmeellistä maailmaa: elonkirjon ihmeitä sekä luonnossa toteutuvaa saumatonta yhteistyötä ja kiertotaloutta. Opettelemme havainnoimaan lähiympäristöä sienten näkökulmasta sekä sienten vaikutusta lähiympäristöömme ja luonnonmonimuotoisuuteen. Mitä kaikkea luonnossa tapahtuukaan, jota emme näe tai näemme vain todella tarkkaan katsomalla? Jos haluat tietää lisää mm. herkkutattien, mesisienten ja kuusenneulasnahikkaan salatusta elämästä, tervetuloa mukaan! Työpaja toteutetaan pelillisten ja toiminnallisten harjoitteiden avulla, jotka ovat sovellettavissa kaiken ikäisille kohderyhmille.

Työpaja C. Ke 2.10. klo 15.30–17.00 (1,5 h).

Soveltuvuus kohderyhmälle: varhaiskasvatus (V), perusopetus (P), ammatillinen opetus (AO), aikuiskasvatus (A), kaikki (K)

Kaikkiin työpajoihin lähtö PAPPILAN EDESTÄ. Työpajan vetäjä hakee oman ryhmänsä!

- 1. Seikkailutaidetta varhaiskasvatukseen (V)** Satu Sipilä ja Verna Kuntsi, Seikkailutaidekoulu. ULKONA
Seikkailutaide on luovaa ja leikkisää kuvataiteen ulko-opetusta. Työpajassa saat teoreettista taustaa ja rutkasti käytännön ideoita taidekasvatukseen ulkona.
Työpajassa tutustutaan kuvataiteen opettamiseen ulkona seikkailutaidepedagogiikan keinoin. Pääpaino on käytännössä; työpajassa käymme läpi hyvin konkreettisia esimerkkejä seikkailutaiteen menetelmistä ja tekniikoista. Alun luento-osuudessa käydään lyhyesti läpi taidekasvatuksen teoriaa ja esitellään monta innostavaa käytännön tehtäväideaa taiteen ulko-opetukseen varhaiskasvatuksessa. Käytännön osuuteen kuuluu mm. majanrakennus-demo ja tekniikoiden kokeilua. Koulutuksen lopuksi varataan aikaa reflektoinnille.
- 2. Tutustu ja pelaa pedagogisia pihapelejä (K)** Ulko-opet ry. ULKONA
Tiesitkö, että Afrikan tähti ja Kimble sekä muut pelit taipuvat hyvin ulkopeleiksi? Liikkeen lisäksi oppiminen saadaan mukaan näihin peliversioihin kuin luonnostaan! Työpajassa pääset kokeilemaan itse pelien pelaamista ja saat vinkkejä, miten muokata pelejä osaksi opetusta. Pelit innostavat oppimaan niin ihan pieniä, teinejä kuin aikuisiakin. Jotkut pelit voi rakentaa kokonaan opeteltavan teeman ympärille, osa sopii aiheeseen tutustumiseen ja kertaamiseen ja osa peleistä peleistä (oman) oppimisen arviointiin.
- 3. Kansallispuistosimulaattori (P, A, AO)** Elina Pilke, Metsähallitus/Suomen luontokeskus Haltia. ULKONA
Kansallispuistosimulaattori on maastopeli, jossa opitaan ja innostutaan luonnon monimuotoisuudesta eli luonnonkirjosta ja luonnonsuojelun keinoista. Pelin kohderyhmänä ovat perusopetuksen vuosiluokat 5–9, lukio ja ammatillinen opetus. Pelissä joukkueet pääsevät perustamaan kansallispuistoja pienoiskoossa. Omasta kansallispuistosta yritetään saada mahdollisimman monimuotoinen lajien ja elinympäristöjen osalta. Pelin lopuksi saa vielä rakentaa omaan kansallispuistoon palveluja kävijöille.
- 4. Tekoäly ympäristökasvattajan työvälineenä (K)** Maarit Pihkala, Sykli. SISÄLLÄ
Oletko koskaan miettinyt, miten tekoälyn avulla voi suunnitella ja ideoida ympäristökasvatusta? Haluaisitko oppia luomaan innostavia ympäristökasvatusharjoitteita, keksimään innovatiivisia hankeideoita tai kuvittamaan omia opetusmateriaalejasi tekoälyn avulla?
Työpajassa opit generatiivisen tekoälyn hyödyntämisen perusteita, pääset kokeilemaan tekoälyä sekä saat vinkkejä, miten sitä on hyödynnetty Syklissä ja Syklin ympäristökasvatustiimissä. Oli tavoitteesi sitten syventää osaamistasi tai saada uusia ideoita omiin projekteihisi, tämä työpaja tarjoaa sinulle ainutlaatuisen tilaisuuden laajentaa näkökulmaasi ja hyödyntää tekoälyn tarjoamia mahdollisuuksia ympäristökasvatuksen alueella.
- 5. Ajantasaista ympäristötietoa ihan kaikille (K)** Anna Haukka, Sykli. SISÄLLÄ
Tässä pajassa pääset päivittämään ympäristöön liittyvät tietosi ajan tasalle. Mitä tiedämme ilmastonmuutoksesta, entä luontokadosta ja muista ympäristöongelmista? Mitkä ovat tehokkaimpia ympäristöjalanjäljen pienentämiseen tähtäviä tekoja? Saat ajantasaista tietoa, jonka avulla voit taustoittaa sekä suunnitella kestävän kehityksen toimenpiteitä ja opettaa ajantasaista tietoa itse eteenpäin. Pajassa esitellään soveltaen OPH:n rahoittamassa Kohti ympäristövastuullista oppimisyhteisöä -hankkeessa tuotettuja ympäristötiedon materiaaleja. Hankkeesta vastasi WWF Suomi.

6. **Sukellus luontoposiitiiviseen pedagogiikkaan** (AO, A, P) Elina Hinkkanen ja Ulla Myllyniemi, Sykli. ULKONA
Tule testaamaan Enemmän elämää – kohti luontoposiitiivista ammatillista pedagogiikkaa - hankkeessa kehitettyjä konkreettisia ja toiminnallisia harjoituksia käytännössä aidossa ympäristössä. Olemme valinneet hankkeen helmet jaettaviksi Syklin ympäristökasvattajille. Näkökulmina harjoituksiin ovat luonnon monimuotoisuuden lisäksi tulevaisuus, systeemisyys, selkeys ja vaikuttaminen.
7. **Linnut viestintuojina** (K) Maija Ihantola, Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liitto. SISÄLLÄ
Tee helppo linturetki lasten ja nuorten kanssa lähiluontoon. Uusi linturetkekone näyttää, mitä lintuja omalla paikkakunnallasi on havaittavissa juuri tänään. Kone käyttää Lajitietokeskuksen havaintotietoja reaaliaikaisesti. Kyse ei ole pelkästään linnuista, vaan siitä miten luonto voi. Kaikki retkekoneen 52 lintulajia kertovat viestiä jostain ympäristömuutoksesta tai ekologisesta ilmiöstä. Ympäristömuutokset auttavat lapsia, nuoria ja kasvattajia hahmottamaan isoja kokonaisuuksia ja kytköksiä.
- Työpajassa saat perehdytyksen Linturetkekoneeseen ja koko Linnut viestintuojina -hankkeen opetusmateriaaliin. Materiaali soveltuu perusopetukseen (luokat 1–9) ja nuorisotyöhön, ja on sovellettavissa myös varhaiskasvatukseen ja aikuisille. Saat lisäksi opettajan ohjeet Muuttolintujen kevät -sovelluksen opetuskäyttöön. Sovelluksen avulla tunnistat lintujen ääniä ja osallistat lapset ja nuoret kansalaishavainnointiin.
8. **Kohti kestäväää toimintakulttuuria** (K) Anna Muotka, FEE Suomi. SISÄLLÄ
Miten edistää kestävyyskasvatusta päiväkodin ja koulun arjessa? Tule hakemaan viisaita vinkkejä ja mainioita materiaaleja päiväkotisi ja koulusi kestävä kehityksen mukaisen toimintakulttuurin luomiseksi tieteellisesti hyväksi ja toimivaksi todetun Vihreä lippu -ohjelman avulla.
9. **Tulevaisuusmenetelmillä hyvään kestävään elämään** (AO, A) Tiina Taipale, Sykli. SISÄLLÄ JA ULKONA
Kestävien tulevaisuuden visiointi on yksi kestävyysosaamisen osaamisalueista. Hyvän kestävä elämän kuvittelu tekee näkyväksi sen, että kestävä tulevaisuuden rakentaminen ei ole ”pelkkää luopumista” tai kurjistamista, vaan hyvän, merkityksellisen ja kestävä elämän edellytysten vaalimista. Työpajassa tutustumme erilaisiin tulevaisuustyöskentelyn menetelmiin ja työkaluihin, joita soveltaa osana ammatillista opetusta tai nuorten sekä aikuisten kanssa toteutettavaa ympäristökasvatusta. Lisäksi menetelmät soveltuvat oman työn tai työyhteisön kehittämiseen.

Open Space. To 3.10. klo 9.00–11.30 (2,5 h)

Open Space on menetelmä, jossa te saatte vetää toisillenne keskusteluja ja ohjelmaa teille tärkeistä teemoista. Olemme varanneet torstaiamuun 10 tilaa, joissa on mahdollista käydä 10 x 45 min teidän ehdottamaanne työskentelyrupeamaa/sessiota. Toistamme rakenteen kaksi 2 kertaa. Eli ohjelmaan mahtuu 20 erilaista sessiota (keskustelu/työpaja/innovaatio/hankeidea) eli työskentelyrupeamaa.

Agenda Open spaceen rakennetaan yhdessä Virroilla tiistain ja keskiviikon aikana. Voit siis käydä kirjaamassa oman sessioideasi yhteiseen agendaan ja myös ilmoittautumassa eri teemoihin sisäntuloalan Open Space seinällä keskiviikkoon klo 15.30 mennessä. Sessioita voi vetää yksin tai ryhmänä. Ehdottaaksesi teemaa agendaan sinun ei tarvitse olla teeman asiantuntija. Mikäli käy niin, että sinun esittämäsi teemaan ei määräaikaan ilmoittautunut yhtään osallistujaa, keskustelua ei järjestetä ja voit ilmoittautua jonkun toisen vetämään keskusteluun. Teemakeskustelujen ehdottajat sitoutuvat vetämään ehdottamansa keskustelun loppuun asti, toki sillä varauksella, että jos keskustelu päättyy enneaikaisesti, voitte ryhmänä siirtyä mukaan muiden ryhmien käynnissä oleviin keskusteluihin. Open space -sessio alkaa yhteisellä introlla jumppasalissa torstaiaamuna klo 9.00, jonka jälkeen sessiot käynnistyvät välittömästi eri puolilla Marttista. Menetelmän kehittäjä on Owen Harrison. Ks. <https://openspaceworld.org/>

Open Spacessa on neljä sääntöä:

1. **Juuri oikeat ihmiset ovat läsnä.** Kun keskustelut alkavat, paikalla ovat juuri oikeat ihmiset. Aiheen käsittely alkaa sille varatussa tilassa ilmoitetun aikataulun mukaisesti. Teema agendaan ehdottanut henkilö tai ryhmä on vastuussa aiheen käsittelyn aloittamisesta ilmoitettuun aikaan, sille varatussa tilassa.
2. **Keskustelu alkaa, kun se alkaa.** Kun keskustelu alkaa, saavat ajatukset virrata vapaasti. Keskustelu kestää sen ajan, minkä se kestää.
3. **Keskustelu loppuu, kun se loppuu.** Asian käsittely saa viedä oman aikansa, eli pidempään tai lyhyempään kuin oli suunniteltu. Jos keskustelu ennen määräajan loppua, voi ryhmäläiset hajaantua uusiin mielenkiintoihin keskusteluihin muihin ryhmiin.
4. **Se, mitä tapahtuu, on ainoa asia, mikä voi tapahtua.** Keskustelussa tapahtuu juuri se, minkä pitääkin tapahtua. Siinä ei voi tapahtua muuta.

Open Spacessa on yksi laki. Kahden jalan laki kuuluu: "Jos koet, ettet pysty oppimaan mitään uutta, mene jonnekin missä pystyt. Tee samoin, mikäli koet, ettet pysty antamaan mitään merkityksellistä."

Työpaja D. To 3.10. klo 12.45–14.15 (1,5 h).

Soveltuvuus kohderyhmälle: varhaiskasvatus (V), perusopetus (P), ammatillinen opetus (AO), aikuiskasvatus (A), kaikki (K)

Kaikkiin työpajoihin lähtö PAPPILAN EDESTÄ. Työpajan vetäjä hakee oman ryhmänsä!

1. **Tarinahakkerointia metsässä** (K) Riina Fågel, Sykli. ULKONA JA SISÄLLÄ
Lähestytään ympäristökasvatusta ja monilukutaitoa luovuuden, tutkimisen ja tekemisen kautta. Otamme käsittelyyn perinteisen sadun ja hakkeroimme sen aivan uusiksi. Satuhakkerointi on MOI-kehittämishankkeessa luotu hauska menetelmä, jolla päästään harjoittelemaan digisovelluksien käyttöä, kriittisen ajattelun taitoja, tarinan uudelleenkerrota sekä vapauttamaan mielikuvituksen valloilleen. Mukaan tarvittavat oman puhelimen tai tabletin.
2. **Lintujen salattu elämä** (K) Johanna Sahila, Ilveksen luontokoulu, Janakkala. ULKONA
Mitä linnun ulkonäkö paljastaa? Mistä lintuja löytää ja kuinka niitä voi tunnistaa? Mikä on linnun osa ravintoketjussa? Työpajassa pääset kurkistamaan lintujen salaiseen elämään

tarinoiden, leikkien ja toiminnan kautta. Saat myös eväitä alakoulun lintuopetukseen ja linturetkille.

3. **Työkalupakki aikuisempaan ympäristökasvatukseen (AO, A)** Elina Hinkkanen ja Tiina Taipale, Sykli. ULKONA
Tarvitsetko työkaluja aikuisempaan ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen? Työpajassa kootaan yhteen jo toimiviksi todettuja menetelmiä aikuisten ja nuorten tavoitteellisen ympäristökasvatukseen sekä ideoidaan ja luodaan uusia menetelmiä vaativampia remonttikohteita varten.
4. **Ympäristökasvattajan urapolku: päiväkodista yrittäjäksi (K)** Gaye Amus, Learning in Nature Oy. SISÄLLÄ JA ULKONA
Gaye Amus on tehnyt ympäristökasvatuksesta itselleen ammatin ja jakaa työpajassa kokemuksiaan sekä antaa vinkkejä yrittäjyyttä harkitseville. Gaye valmistui Syklistä ympäristökasvattajaksi vuonna 2013 ja on työskennellyt pitkään varhaiskasvatuksessa, luontopainotteisissa päiväkodeissa. Gaye on perustanut Learning in Nature Oy:n, jonka kautta hän kouluttaa kasvattajia ja opettajia sekä Suomessa että kansainvälisesti. Hän konsultoi, pitää kurssuja kestäväan kehitykseen liittyen ja on julkaissut ympäristökasvatuksen kirjoja.
5. **Suuntamysteeri (K)** Ulko-opet ry. ULKONA
Oletko aina halunnut päästä pelaamaan opetuksellista pakopeliä metsässä ja tutustumaan siihen, miten oppiminen onnistuu pulmia ratkoessa.
6. **Tutustumista Wild pedagogies -ajatteluun: Kokemuksellinen Nature as Co-Teacher -työpaja (suomenkielinen) (P)** Ulla Myllyniemi, Sykli. ULKONA
"Wild pedagogies avaa uudella tavalla ymmärrystä siitä, mitä tarkoittaa olla ihminen suhteessa maailmaan. Se tarkoittaa osallistumista syvään ja uudistavaan muutokseen kasvatuskäytäntöjen avulla. Yksi "Nature as Co-Teacher" perusajatuksista on, että oppiminen on rikkaampaa kaikille osapuolille, jos luonto on aktiivisesti mukana opetuksessa, sitä kuunnellaan ja otetaan vakavasti."
Työpajassa avataan ensin tarkemmin, mitä tarkoittaa Wild Pedagogies ja Nature as Co-Teacher, sekä sitä, mitä se on käytännössä? Työpaja perustuu ulkona oppimisen visionääri, professori Sean Blenkinsopin vetämään työpajaan hänen luvallaan. Työpajan alussa avaamme käsitteitä, ja sen jälkeen pääsemme kokeilemaan itse käytännössä harjoitteita. Lopuksi jaamme kokemuksiamme ja mietimme, kuinka menetelmää voisi käyttää omassa työssään. Työpaja sopii kaikesta villistä kiinnostuneille.
7. **Toivon retkikunta – makupaloja draamatyöskentelystä (K)** Silja Sarkkinen, Sykli. SISÄLLÄ JA ULKONA
Toivon retkikunta on toiminnallinen työpaja, jossa saat makupaloja draamatyöskentelystä. Työpajassa etsitään yhdessä aktiivista toivon tilaa ilmastonmuutoksen aiheuttamassa tunnemyrskyssä. Toivon retkikunnan harjoitteet madaltavat omaa kynnystäsi ottaa draamaharjoitteet käyttöön, kun haluat syventää pedagogisia tavoitteitasi elämyksellisyyden, tarinoiden, leikin ja yhdessä tekemisen avulla.
8. **Lapset ja nuoret luonnontilan tutkijoina ja tulkitsijoina (P, AO, A)** Maija Ihantola, Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liitto. SISÄLLÄ

Oppilaiden omat luontohavainnot ja osallistuminen kansalaistieteeseen tuo ammattimaisen luonnontilan seurannan lähemmäksi oppilaan kokemusmaailmaa ja auttaa ymmärtämään tieteen kautta rakentuvaa tietoa.

Työpajassa perehdytään, miten luonnon ilmiöiden välisiä yhteyksiä voidaan opettaa omakohtaisen havainnoinnin ja ammattimaisesti tuotetun tutkimustiedon avulla. Miten ja miksi luonnontilaa seurataan? Mitä indikaattorit oikein ovat? Miten lapset ja nuoret voivat osallistua luonnontilan seurantaan.

Esittelyssä ja testattavana on uusi opetusmateriaali, joka on laadittu ympäristökasvattajien sekä SYKE:n luonnontilan tutkijoiden yhteistyönä. Opetusmateriaali perehdyttää Luonnontila.fi -sivuston opetuskäyttöön. Luonnontila.fi on luonnon monimuotoisuuden tilan ja kehityksen tiedonvälitysjärjestelmä.

TAPAHTUMAN SISÄLLÖNTUOTANNOSSA MUKANA:

